
Integrace cizinců v ČR: evaluace projektů financovaných EU v programovém období 2014-2020

Manažerské shrnutí
druhé průběžné evaluační zprávy projektu
pro Ministerstvo pro místní rozvoj

Srpen 2020

Konsorcium nevládních organizací
pracujících s migranty

---

www.migracnikonsorcium.cz

Evaluace integračních projektů
CZ.08.1.125/0.0/0.0/16_004/0000194

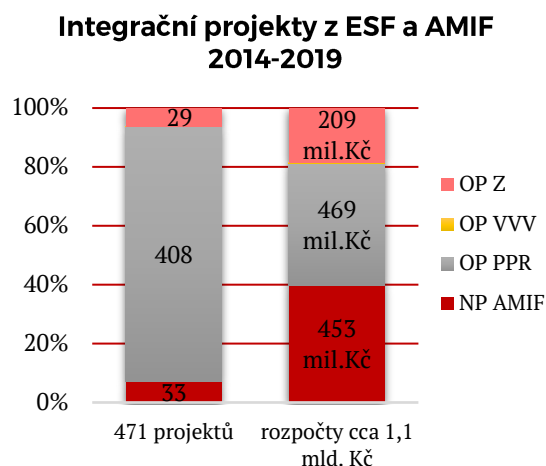
---

info@migracnikonsorcium.cz

Počty integračních projektů

V programovém období 2014-2020 proběhlo/probíhá **471 intervenčních a systémových projektů** přímo zaměřených na podporu integrace cizinců.

- Fond **AMIF** (Národní program AMIF) financuje **33 integračních projektů**.
- Fond **ESF** financuje celkem **438 integračních projektů** (29 v OP Zaměstnanost, 408 v OP Praha pól růstu, 1 v OP Výzkum, vývoj a vzdělávání).

Hlavní aktivity realizované v projektech a příklady dobré praxe

- Provoz krajských **Center na podporu integrace cizinců**: výuka češtiny, doprovody a tlumočení, právní a odborné sociální poradenství a základní orientace pro migranty ze třetích zemí; síťování lokálních aktérů integrace.
- **Podpora dětí, žáků a studentů s odlišným mateřským jazykem (OMJ) na školách a podpora pedagogů**: výuka češtiny a další integrační aktivity pro žáky, kteří dostatečně neovládají český vyučovací jazyk a jsou proto vážně ohroženi neúspěchem ve vzdělávání; metodická a personální podpora škol.
- **Podpora integrace zranitelných skupin migrantů**: výuka češtiny, odborné poradenství, orientace v českém prostředí, podpora uplatnitelnosti na trhu práce.
- **Ověřování a zavádění nových systémových opatření**: projektová podpora integrace na lokální úrovni; postupný přechod krajských Center na podporu integrace cizinců z projektového financování na financování ze státního rozpočtu.

Zjištění a doporučení

Doporučení pro podporu integračních opatření

Doporučujeme nadále podporovat existující opatření, a kde je třeba, rozšiřovat jejich kapacitu:

- výuka českého jazyka (doporučujeme nabízet i jako rekvalifikační kurz), odborné právní, sociální, pracovní a psychologické poradenství, podpora uplatnitelnosti migrantů na trhu práce, terénní práce, interkulturní práce, tlumočení, doprovody, podpora pedagogů, systémové projekty.

Doporučujeme ověřování a systematické zavádění následujících služeb:

- vzdělávání profesionálů pracujících v oblasti integrace cizinců; podpora interkulturní práce jako profese; systematická, metodická a personální podpora škol při výuce žáků a studentů s OMJ; podpora kapacity a mainstreamingu stávajících sociálních služeb; podpora a vzdělávání specialistů pro práci s cizinci na úřadech (ÚP, obce, regiony...); podpora tlumočení na úřadech.

Využití financování z EU k realizaci politiky integrace cizinců

Politiku integrace cizinců lze prostředky z evropských fondů podpořit účelněji. V ČR vzniká řada zajímavých pilotních a intervenčních projektů, ale je třeba posílit koncepčnost, provázanost financování se strategickými dokumenty a systémové využití dobré projektové praxe.

Doporučujeme:

- Při přípravě operačních programů explicitně navazovat na priority definované v Koncepci integrace cizinců ČR. A to v analytické části OP, v návrzích aktivit i cílových skupin.
- Formulovat výzvy v operačních programech tak, aby korespondovaly s úkoly zadávanými každoročně rezortům MPSV a MŠMT v „Postupu při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců Ve vzájemném respektu“.
- Sjednotit metodiku pro evaluace projektů a provázat ji s cíli Koncepce integrace cizinců. Podle výsledků optimalizovat financování integrace z evropských a národních zdrojů.
- Budovat funkční spolupráci mezi řídicími orgány fondů, věcnými sekcemi ministerstev a dalšími aktéry včetně místních samospráv a neziskového sektoru. Umožnit, aby expertní znalost organizací z terénu pronikala na úroveň programových partnerství a odrážela se v nastavování výzev.
- Ověřené projekty zavádět do systému.

Regionální rozdíly

Intervenční projekty z OP Z zaměřené na pracovní uplatnění a výuku češtiny migrantů probíhají pouze v některých krajích (Středočeském, Jihomoravském, Moravskoslezském, Ústeckém a Plzeňském), ostatní kraje zůstávají tímto typem podpory nepokryté

V Praze probíhá 408 projektů na podporu žáků s OMJ v rámci OP PPR. Mimo Prahu lze děti podpořit z OP VVV, ale z indikátorů nevyplývá, nakolik mimopražské školy možnosti využívají.

Doporučujeme:

- Sledovat regionální rozdíly v dostupnosti služeb, využívat možností, které dávají výzvy jednotlivých OP, a optimalizovat nabídku podle reálné potřeby v konkrétních místech.

Pokračování dobré praxe po ukončení OP PPR

Projekty financované z OP PPR etablovaly dobrou praxi v oblasti podpory škol a dětí s OMJ. V programovém období 2021-2027 však OP PPR zaniká a kontinuita projektů je zatím nejistá.

Doporučujeme:

- Zachovat podporu pražských škol při vzdělávání dětí a žáků s OMJ.
- Podpořit další fungování a rozvíjení komunitních center vzniklých v rámci OP PPR.
- Využít osvědčené know-how ve vznikajícím OP JAK a zajistit specifickou podporu žáků s OMJ, pedagogů, dalších specialistů, integračních aktivit a práce s rodinou systematicky v celé ČR.
- Zapojit hl. m. Praha i další lokality s vysokým počtem žáků cizinců do plánování výzev i jejich monitoringu.

Evaluace a sledování efektivity vynaložených prostředků

Významnou překážkou pro monitoring, plánování a rozhodování v oblasti integrace cizinců je nepřehlednost a absence některých informací o realizovaných projektech a jejich dopadech. Neexistuje totiž žádný znak napříč programy, který by umožnil integrační projekty na podporu migrantů hromadně identifikovat a následně vyhodnocovat. Stávající ukazatel zahrnuje jak migranty tak další menšiny, a neumožňuje sledovat podporu určenou pouze migrantům.

Doporučujeme:

- Zvážit zavedení specifického indikátoru pro migranty v operačních programech ESF, a tak umožnit monitorování velikosti podpořené cílové skupiny migrantů. Doporučujeme sjednotit tento indikátor napříč programy ESF, případně ho koordinovat s indikátorem NP AMIF.
- Podpořit systematické a koordinované vyhodnocování a evaluaci projektů z hlediska naplňování cílů v oblasti integrace cizinců.
- Nastavit vykazování projektů a přístup k datům v rámci příslušných systémů (např. MS 2014+) tak, aby bylo možné statisticky vyhodnocovat data nejen o účastnících projektů, ale také o objemech a typech poskytnutých služeb a o jejich regionálním rozložení.

Koordinační mechanismus mezi fondy a programy

Koordinace mezi fondy a programy je nastavena tak, aby se programy tematicky nepřekrývaly – pozornost je tedy zaměřena hlavně na prevenci duplicity a méně se sleduje doplňkovost.

Doporučujeme:

- Sledovat při vyjednávání tematických hranic mezi programy, aby žádná cílová skupina v žádném regionu nevypadla z možnosti podpory. Například AMIF je určen pouze pro občany 3. zemí, a financování potřebných integračních opatření pro občany EU proto bude třeba zajistit z alternativních zdrojů. Podobně podpora žáků s OMJ je poskytována v Praze, ale měla by být explicitně zajištěna na celém území ČR.

Uvádění cílové skupiny migrantů v dokumentech operačních programů i ve výzvách

Pokud cizinci nejsou jasně formulovanou cílovou skupinou jako příjemci podpory, velmi často se na ně zapomíná a dochází k opomíjení jejich specifických potřeb. Cílovým stavem by sice měl být mainstreaming, tedy dostupnost služeb pro všechny, kdo je potřebují. Ale aktuálně doporučujeme, aby na migranty cílila specifická opatření a aby byli uváděni jako specifická cílová skupina. Jen tak získají instituce dostatečný prostor, aby mohly rozvinout své interkulturní kompetence a aby ke skutečnému mainstreamingu postupně dospěly.

Doporučujeme:

- Uvádět explicitně cizince jako cílovou skupinu integračních opatření – a dávat tak „návod“ potenciálním příjemcům, aby služby poskytovali i cizincům.
- Podporovat specifické služby pro cizince (tlumočení, interkulturní provázení), aby bylo možno ověřit, v jaké podobě a rozsahu mají být tyto služby poskytovány.
- Uzpůsobit sociální služby a služby podpory zaměstnanosti (pobytové sociální služby; podpora sociálního podnikání a zaměstnávání; služby poskytované ÚP) tak, aby na ně dosáhli i migranti a mohli je efektivně využívat, a to zejména u případů a služeb, kde se znevýhodnění kumulují.